

METODICKÝ POKYN ÚKSÚP č. 29/2023

Podávanie žiadostí do odrodových skúšok.

Ing. Štefánia Buschbacher
generálna riaditeľka

Číslo záznamu: 54044/2023

Číslo spisu: 4681/2023-332

Dátum: 06.10.2023

Účinnosť od: 15.10.2023

Účinnosť do: neurčito

Vypracoval: Ing. Monika Piatriková

Za riadenie dokumentu: Ing. Monika Piatriková

Preskúmanie: každé dva roky

Obsah

1. Úvod a cieľ	3
2. Rozsah platnosti	3
3. Použité skratky	4
4. Legislatíva	4
5. Štátne odrodové skúšky	5
6. Podávanie žiadostí.....	8
7. Dodanie množiteľského materiálu.....	10
8. Skúšanie geneticky modifikovaných odrôd.....	11
9. Skúšky technologickej kvality.....	11
10. Štandardná vzorka odrody.....	12
11. Skúšky odrody pre účely právnej ochrany	12
12. Prehliadky pokusov	12
13. Späťvzatie.....	13
14. Fakturácia za odrodové skúšky	13
15. Rozhodovanie	13
16. Povinnosti žiadateľov/udržiavateľov počas trvania registrácie odrody.....	13
17. Zoznam príloh:	14
18. Súvisiaca dokumentácia	14
19. Zrušovacie ustanovenia	14
20. Účinnosť	14

1. Úvod a cieľ

Metodický pokyn ÚKSÚP č. **29/2023**, Odboru odrodového skúšobníctva (ďalej len „OOS“) približuje postupy a povinnosti pre prihlasovanie odrôd do všetkých typov skúšok vykonávaných na OOS (Všeobecný metodický pokyn – VMP/OOS/2023) a dopĺňa príslušnú legislatívu. VMP je určený pre žiadateľov so záujmom o registráciu odrôd, resp. o iné typy skúšania na OOS.

Štátne odrodové skúšky (ďalej len „odrodové skúšky“) na účely **registrácie** odrôd pestovaných rastlín (ďalej len „odroda“), **predĺženia doby registrácie odrôd, zápisu ďalšieho udržiavateľa, skúšok registrovaných odrôd, firemných skúšok a samostatných DUS skúšok** vykonáva ÚKSÚP (ďalej len „kontrolný ústav“) na základe žiadosti žiadateľa resp. jeho splnomocneného zástupcu.

Odrodové skúšky tvoria:

- a) skúšky hospodárskej hodnoty odrody (ďalej len „VCU skúšky“)
- b) skúšky na odlišnosť, vyrovnanosť a stálosť odrody (ďalej len „DUS skúšky“)
- c) skúšky technologickej kvality (ďalej len „skúšky TK“).

V prílohe č. 1 je uvedená informácia, pre ktoré rastlinné druhy je okrem skúšok DUS podmienkou registrácie aj vykonanie VCU skúšok, skúšok TK a skúšok na rezistenciu odrody podľa platných metodík odrodových skúšok.

Podrobnosti o organizácii odrodových skúšok, znakoch hodnotených v odrodových skúškach a kritériách na registráciu sú uvedené v Metodickom pokyne ÚKSÚP č. 8/2016 upravujúcim kritériá pre registráciu odrôd (ďalej len „plodinový metodický pokyn“), ktorý je uverejnený na web stránke kontrolného ústavu.

OOS každoročne zasiela žiadateľovi, príp. splnomocnenému zástupcovi **zoznam skúšaných odrôd**, ktoré sú v Štátnych odrodových skúškach vysiate/vysadené v danom vegetačnom cykle, **prehľad** odborne spôsobilých pracovísk **pre výkon skúšok TK** a kontakty na príslušné pracoviská.

2. Rozsah platnosti

Tento všeobecný metodický pokyn je určený pre žiadateľov

- registráciu odrody,
- o predĺženie doby registrácie odrody,
- o zápis ďalšieho udržiavateľa odrody,
- o vykonanie DUS skúšok,
- o vykonanie firemných skúšok,
- o vykonanie skúšok registrovaných odrôd a
- o zrušenie registrácie odrody.

Poskytuje informácie o postupoch a povinnostiach žiadateľa, kontrolného ústavu a zahŕňa informácie a odvolávky na všetky potrebné dokumenty súvisiace s registráciou odrôd a príslušnou legislatívou.

3. Použité skratky

CPVO	Úrad spoločnosti pre odrody rastlín
DUS	skúšky na odlišnosť, vyrovnanosť a stálosť
EÚ	Európska únia
HTS	hmotnosť tisíc semien
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
OOaS	Odbor osív a sadív
OOS	Odbor odrodového skúšobníctva
PMP	Metodický pokyn ÚKSÚP č. 8/2016 upravujúci kritériá pre registráciu odrôd
SR	Slovenská republika
ŠOS	Štátne odrodové skúšky
TD	technický dotazník
TK	skúšky technologickej kvality, technologické rozbor
ÚKSÚP	Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
UPOV	Medzinárodná únia pre ochranu nových odrôd rastlín
VCU	skúšky hospodárskej hodnoty
VMP	Metodický pokyn ÚKSÚP č. 29/2023, Podávanie žiadostí do odrodových skúšok.

4. Legislatíva

- Zákon č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh, v znení zákona č. 467/2008 Z. z.
- Vyhláška MPRV SR č. 365/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vykonávaní odrodových skúšok pestovaných rastlín
- Nariadenie vlády SR č. 50/2007 Z.z. o registrácii odrôd pestovaných rastlín v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 202/2009 Z.z. o právnej ochrane odrôd rastlín
- Nariadenie Rady (ES) č. 2100/94 o právach spoločnosti k odrodám rastlín (Mimoriadne vydanie Ú.v.EÚ, kap. 3/zv.16)
- Vykonávacie nariadenie komisie (EÚ) 2021/384 z 3. marca 2021 o vhodnosti názvov odrôd poľnohospodárskych rastlinných druhov a druhov zeleniny, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 637/2009
- Nariadenie vlády SR č. 215/2009 Z. z., ktorým sa ustanovujú výnimky na registráciu druhov a odrôd pestovaných rastlín, ktorým hrozí genetická erózia, a pre uvádzanie množiteľského materiálu týchto druhov a odrôd na trh v znení nariadenia vlády SR č. 417/2010 Z. z.

5. Štátne odrodové skúšky

5.1 Registrácia odrody

Množiteľský materiál odrôd druhov pestovaných rastlín uvedených v prílohe č. 1 nariadenia vlády SR č. 50/2007 Z.z. (povinná registrácia) je povolené uvádzať na trh, **iba ak je odroda zapísaná**

- v Listine registrovaných odrôd Slovenskej republiky <https://www.uksup.sk/oos-listina-registrovanых-odrod>, alebo
- v Spoločnom katalógu odrôd <https://www.uksup.sk/oos-spolocny-katalog-odrod>, alebo ďalej len “registrovaná odroda”).

O registrácii odrody sa rozhoduje na základe výsledkov odrodových skúšok a ak sú splnené nasledujúce kritéria:

- a) odroda je odlišná,
- b) odroda je dostatočne vyrovnaná a stála,
- c) odroda má uspokojivú hospodársku hodnotu, ak je podmienkou registrácie,
- d) názov odrody spĺňa podmienky podľa Nariadenie Komisie (ES) č. 930/2000
- e) odroda má zabezpečené udržiavacie šľachtenie
- f) nemá nepriaznivý vplyv na zdravie ľudí, zvierat a na životné prostredie,
- g) v prípade genetickej modifikácie spĺňa kritériá podľa Nariadenia (ES) č. 1829/2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách, ak ide o materiál z nej odvodený, ktorý je určený na využitie ako potravina alebo krmovina a v prípade odrôd zelenín je ako potravina alebo prísada do potravín.

Odrodové skúšky druhov, ktorých podmienkou registrácie sú VCU skúšky, sa vykonávajú podľa metodík odrodových skúšok pre VCU skúšky:

- a) 2 až 3 roky, ak ide o jednoročné druhy. (ak má odroda ukončené DUS skúšky a dosiahne veľmi dobré výsledky VCU skúšok, tieto skúšky sa nemusia vykonávať v treťom roku),
- b) najmenej 2 úžitkové roky, ak ide o viacročné druhy,
- c) 3 roky plnej rodivosti, ak ide o odrody viniča hroznorodého,
- d) 5 rokov plnej rodivosti, ak ide o klony viniča hroznorodého,
- e) 3 roky produkcie rezkov, ak ide o podpníkový vinič a 3 roky plnej rodivosti, ak ide o naštepené odrody alebo klony viniča hroznorodého.

Doba registrácie odrôd druhov je

- a) 10 rokov – poľné plodiny a zeleniny uvedené v prílohe č. 1 nariadenia vlády SR č. 50/2007 Z.z.,
- b) 30 rokov – ovocné druhy a rody uvedené v prílohe č. 1 nariadenia vlády SR č. 50/2007 Z.z.,
- c) 30 rokov – vinič a chmeľ,
- d) 10 rokov – druhy neuvedené v prílohe č. 1 nariadenia (dobrovoľná registrácia)

Ak žiadateľ požaduje zvláštne agrotechnické opatrenia alebo vykonanie doplnkových analýz, musí byť táto požiadavka presne formulovaná v žiadosti o registráciu odrody v bode 10. Kontrolný ústav túto požiadavku posúdi a oznámi žiadateľovi, či je požiadavka realizovateľná. Náklady spojené s jej realizáciou hradí v plnej výške žiadateľ.

5.2 Dobrovoľná registrácia

Odrody druhov neuvedených v prílohe č. 1 nariadenia sa registrujú len na základe skúšok DUS. DUS skúšky sa môžu vykonať aj na inom odborne spôsobilom pracovisku v SR, alebo v inom členskom štáte, alebo u žiadateľa o registráciu.

5.3 Predĺženie doby registrácie odrody

V prípade záujmu žiadateľa, ktorý prejaví podaním príslušnej žiadosti, je možné odrode predĺžiť dobu registrácie. O predĺžení doby registrácie sa rozhodne len na základe výsledkov DUS skúšok.

Doba registrácie odrody sa predĺži na rovnakú dobu ako pri registrácii odrody.

5.4 Registrácia odrody na zachovanie a odrody vyšľachtenej na pestovanie v určitých podmienkach

Kontrolný ústav rozhodne o výnimke v súčinnosti s Nariadením vlády č. 215/2009 Z. z., ktorým sa ustanovujú výnimky na registráciu druhov a odrôd pestovaných rastlín, ktorým hrozí genetická erózia, a pre uvádzanie množiteľského materiálu týchto druhov a odrôd na trh (v znení č. 417/2010 Z. z., 276/2011 Z. z., 23/2014 Z. z.)

5.5 Registrácia ekologickej odrody

Ekologická odroda je odroda vhodná pre ekologickú poľnohospodársku výrobu, vymedzená v článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 2100/94, ktorá:

a) sa vyznačuje vysokým stupňom genetickej a fenotypovej rozmanitosti medzi jednotlivými reprodukčnými jednotkami a

b) je výsledkom ekologických šľachtiteľských aktivít uvedených v časti I bode 1.8.4 prílohy II k Nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2018/848 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby. Registrácia ekologickej odrody musí spĺňať podmienky Nariadenia vlády č.50/2007 Z.z. týkajúce sa skúšok odlišnosti, vyrovnanosti a stálosti odrody a overenia jej hospodárskej hodnoty.

5.6 Registrácia krajových odrôd ako genetických zdrojov rastlín

Na registráciu krajových odrôd a odrôd, ktoré sú prirodzene prispôsobené miestnym a regionálnym podmienkam a ohrozené genetickou eróziou, kontrolný ústav primerane použije ustanovenia nariadenia vlády SR č. 50/2007 Z.z.

5.7 Registrácia odrôd ovocných druhov s úradne uznaným popisom

Kontrolný ústav rozhodne o registrácii odrody s úradne uznaným popisom, ak sú splnené požiadavky uvedené v odsekoch 2 a 3 nariadenia vlády SR č. 50/2007 Z.z., a zapíše odrodu do Listiny registrovaných odrôd ako odrodu s úradne uznaným popisom.

5.8 Zrušenie registrácie odrody

Kontrolný ústav rozhodne o zrušení registrácie ak:

- a) o to požiadal žiadateľ; ak ide o viacerých udržiavateľov odrody, musia žiadosť o zrušenie registrácie odrody podať všetci jej udržiavatelia,
- b) odroda už nie je odlišná, stála alebo dostatočne vyrovnaná,
- c) nie je zabezpečené udržiavacie šľachtenie alebo ak nie je kontrolnému ústavu umožnená kontrola udržiavacieho šľachtenia odrody a jeho dokumentácie,
- d) odroda ohrozuje zdravie ľudí, zvierat alebo životné prostredie,

- e) žiadateľ neuhradí náklady na odrodové skúšky,
- f) dodatočne vyjde najavo, že neboli splnené podmienky na registráciu odrody a udržiavateľ ich v určenej lehote neodstránil,
- g) boli v čase podania žiadosti o registráciu alebo počas odrodových skúšok predložené falošné údaje, ktoré súvisia s faktormi, na základe ktorých bola odroda registrovaná,
- h) geneticky modifikovaná odroda nespĺňa podmienky ustanovené v § 3 ods. 1 písm. h),
- i) žiadateľ nedodržiava všeobecne záväzné právne predpisy upravujúce registráciu odrody.

5.9 Zápis ďalšieho udržiavateľa

Kontrolný ústav rozhodne o zápise ďalšieho udržiavateľa odrody do Štátnej odrodovej knihy, ak sa na základe vykonaných DUS skúšok preukáže, že množiteľský materiál poskytnutý ďalším udržiavateľom odrody má vlastnosti, ktoré odroda mala pri jej registrácii, a ktoré sú uvedené v oficiálnom popise registrovanej odrody.

5.10 Skúšky registrovaných odrôd

Do odrodových skúšok registrovaných odrôd môže žiadateľ prihlásiť iba odrodu registrovanú na Slovensku. V skúškach registrovaných odrôd sa hodnotia len hospodárske vlastnosti - VCU skúšky.

Skúšky registrovaných odrôd sa vykonávajú najmenej 2 roky. Skúšky vykonáva kontrolný ústav alebo iné odborne spôsobilé pracovisko, ktoré má vytvorené personálne, technické a materiálne podmienky na skúšanie. Výsledky skúšok OOS zašle žiadateľovi a zverejní na webovej stránke ÚKSÚP, prípadne iným vhodným spôsobom.

5.11 Firemné skúšky

Firemné skúšky sú skúšky vykonávané na základe žiadosti, ktorou žiadateľ požiada kontrolný ústav o overenie hospodárskych vlastností a znakov odrody v agroklimatických podmienkach Slovenskej republiky. Vykonávajú sa podľa rovnakých metodík ako VCU skúšky. V prípade požiadavky žiadateľa môže byť hodnotenie vybraných znakov upravené. Firemné skúšky trvajú jeden rok. Výsledky sa nezverejňujú.

5.12 DUS skúšky

DUS skúšky na registráciu odrôd **sú povinné**, vykonávajú sa podľa platných skúšobných metodík: technických protokolov CPVO na stanovenie odlišnosti, vyrovnanosti a stálosti (ďalej len „protokoly CPVO“), skúšobných metodík UPOV na stanovenie odlišnosti, vyrovnanosti a stálosti (ďalej len „metodiky UPOV“), alebo národných skúšobných metodík kontrolného ústavu. Zoznam plodín a príslušných protokolov CPVO a metodík UPOV je uvedený v prílohe č. 3 nariadenia na webovej stránke kontrolného ústavu.

Skúšky sa vykonávajú na skúšobných staniciach kontrolného ústavu alebo u vybraných druhov v zahraničných skúšobných úradoch na základe bilaterálnych zmlúv. Minimálna doba skúšania je uvedená v DUS metodikách pre skúšanie v závislosti od skúšaného druhu. Dĺžka skúšok je ovplyvnená pozorovaním znakov pre stanovenie odlišnosti, vyrovnanosti a stálosti prihlásených odrôd (minimálne 2 za sebou idúce roky, v prípade tráv dva nezávislé rastové cykly).

V prípade záujmu žiadateľa kontrolný ústav vykonáva aj samostatné DUS skúšky. Záverečná správa s Popisom odrody môže byť použitá ako podklad na registráciu alebo udelenie právnej ochrany v inej krajine.

O výkon samostatných DUS skúšok môže požiadať žiadateľ aj v prípade, ak žiadosť na registráciu odrody v SR vzal späť (spät'vzatie), ale požaduje dokončiť DUS skúšky, aby ich výsledky mohol využiť na registráciu alebo právnu ochranu odrôd v inej krajine.

Ak žiadateľ žiada o registráciu odrody v SR, **samostatná žiadosť o výkon DUS skúšok sa k žiadosti o registráciu neprikladá**, DUS skúšky sú v tomto prípade vykonávané automaticky, pretože sú podmienkou registrácie odrody.

6. Podávanie žiadostí

Odrodové skúšky na účely registrácie, predĺženia doby registrácie, zápisu ďalšieho udržiavateľa, skúšok registrovanej odrody, firemných skúšok a DUS skúšok sa vykonávajú **na základe žiadostí** podaných **na aktuálne platných tlačivách** (formulároch OOS), ktoré sú zverejnené na webovej stránke kontrolného ústavu. **Pred podaním žiadosti, je potrebné overiť si platnosť jednotlivých formulárov na web stránke kontrolného ústavu. Kontrolný ústav neprijíma žiadosti e-mailom.**

Žiadosť o registráciu odrody, predĺženie doby registrácie odrody a zápis ďalšieho udržiavateľa je oprávnený podať žiadateľ, ktorý:

- odrodu objavil, vytvoril alebo vyvinul na vlastné náklady, alebo financoval jej objavenie, vytvorenie alebo vyvinutie,
- má na odrodu udelené šľachtiteľské osvedčenie,
- nadobudol prevodom alebo prechodom šľachtiteľské osvedčenie k odrode,
- podal prihlášku na ochranu práv odrody,
- je udržiavateľom odrody, ktorá nie je chránená podľa osobitného predpisu,
- je právnym nástupcom žiadateľa uvedeného v písmenách a) až e).

Žiadateľ je povinný doručiť aktuálne platné formuláre buď:

- v písomnej forme** v dvoch origináloch kompletne a čitateľne vyplnené alebo
- do elektronickej schránky kontrolného ústavu** v zmysle zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov,

nasledujúce dokumenty, aktuálne platné sú uverejnené na web stránke kontrolného ústavu: <https://www.uksup.sk/oos-ziadosti-a-tlaciva>

V papierovej forme sa doručuje nasledovne na túto adresu:

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave

Odbor odrodového skúšobníctva

Matúškova 21

833 16 Bratislava

- žiadosť - 2 originály,**
- technický dotazník (TD) - 2 originály,**
 - ak ide o hybrid tak **aj pre každý komponent** (materskú líniu sterilnú formu, materskú líniu fertílную formu – udržiavateľa sterility, otcovskú líniu)
 - žadame všetky technické dotazníky hybridu a jeho komponentov **zaslať aj e-mailom** DUS referentom podľa príslušnej plodiny
 - TD sa podávajú len pri žiadosti o registráciu odrody, pri zápise ďalšieho udržiavateľa a pri samostatnej žiadosti o vykonanie DUS skúšok

c) **informáciu o odrode - 2 originály** – iba v prípade žiadosti o registráciu odrody a len u pšenice letnej, tvrdej, špaldovej a dvojrzbovej

d) **splnomocnenie**, ktorým žiadateľ môže splnomocniť fyzickú osobu, fyzickú osobu podnikateľa alebo právnickú osobu na zastupovanie vo veci registrácie odrody. V prípade, ak zvolí komunikáciu s OOS prostredníctvom tejto splnomocnenej osoby, **mal by komunikovať prostredníctvom nej.**

Ak má žiadateľ trvalý pobyt alebo sídlo mimo členských štátov EÚ, **musí splnomocniť** fyzickú osobu, fyzickú osobu podnikateľa alebo právnickú osobu, ktorá má trvalý pobyt alebo sídlo v SR alebo inom členskom štáte EÚ. **(1 originál.)**

e) **návrh názvu odrody,**

ktorý podáva žiadateľ na predpísanom tlačive a to len pri konaní o registráciu odrody. Do žiadosti je nevyhnutné uviesť aj údaj, či je požadovaný názov **navrhnutý na registráciu** alebo **registrovaný v inom členskom štáte EÚ alebo v členskom štáte UPOV.**

Návrh názvu môže byť podaný spoločne so žiadosťou o registráciu odrody alebo v priebehu konania, avšak **najneskôr 6 mesiacov pred predpokladaným ukončením odrodových skúšok.** Pri nedodržaní tejto lehoty sa konanie o registráciu odrody predĺži o dobu overovania vhodnosti názvu. **(1 originál.)**

Kontrolný ústav otestuje vhodnosť podaného návrhu názvu. Ak názov nespĺňa požiadavky dané príslušnou legislatívou, zašle žiadateľovi **námietku k názvu** s odôvodnením a výzvou na **podanie nového návrhu názvu.**

Z dôvodu urýchlenia posúdenia vhodnosti názvu je možné pred podaním oficiálneho návrhu názvu požiadať kontrolný ústav prostredníctvom elektronickej pošty o pretestovanie vhodnosti názvu.

V prípade vhodnosti návrhu názvu je tento uverejnený v Spravodajcovi odrodového skúšobníctva.

Žiadosť o predĺženie doby registrácie odrody podáva žiadateľ, resp. udržiavateľ odrody na aktuálne platnom formulári OOS

Z praxe vyplynulo, že žiadosť o predĺženie doby registrácie stačí podať **1 rok** (jednoročné druhy) **až 2 roky** (viacročné druhy) **pred uplynutím doby** registrácie. Podaním žiadosti o predĺženie doby registrácie odrody sa platnosť registrácie dočasne predlžuje do prijatia rozhodnutia o predĺžení doby registrácie odrody.

Zoznam odrôd, ktorým by mala k 31.12. v danom roku uplynúť registrácia uvádzame na web stránke kontrolného ústavu: <http://www.uksup.sk/oos-listina-registrovaných-odrod/>

Všetko potrebné tlačivá a informácie sú uverejnené na web stránke kontrolného ústavu: <https://www.uksup.sk/odbor-odrodoveho-skusobnictva>

Žiadateľ je povinný kontrolnému ústavu

- a) podať žiadosť na aktuálne platných tlačivách, spolu so všetkými prílohami v stanovenom termíne (príloha č. 2) na adresu OOS v Bratislave,
- b) poskytnúť bezplatne množiteľský materiál v stanovenom množstve, kvalite a termíne na určenú adresu (príloha č. 2). ÚKSÚP nepreberá množiteľský materiál mimo uvedených dodacích miest.

Žiadateľ, resp. udržiavateľ odrody je povinný informovať kontrolný ústav o všetkých zmenách súvisiacich s údajmi uvedenými v žiadostiach u odrôd, ktoré sú v procese registrácie ako aj u registrovaných odrôd, **do 30 dní od uskutočnenia zmeny** (napr. zmena názvu spoločnosti, zmena sídla spoločnosti, zmena splnomocneného zástupcu a i.).

Ak registrovanú odrodu udržiavajú viacerí udržiavatelia,

- a) každý z nich musí u druhov uvedených v Prílohe č. 1 písomne požiadať kontrolný ústav, aby bol v Štátnej odrodovej knihe zapísaný ako ďalší udržiavateľ odrody. Ak ide o právne chránenú odrodu, udržiavateľ odrody musí k žiadosti pripojiť písomný súhlas majiteľa šľachtiteľského osvedčenia, inak kontrolný ústav konanie o zápise ďalšieho udržiavateľa odrody do Štátnej odrodovej knihy zastaví,
- b) ďalší udržiavateľ odrody je povinný dodať kontrolnému ústavu bezplatne množiteľský materiál v určenom množstve, kvalite a termíne (príloha č. 2),
- c) pre zápis ďalšieho udržiavateľa sa vykonávajú iba DUS skúšky, pričom sa popis porovnáva s úradným popisom registrovanej odrody,
- d) ak odrodu udržiava viac udržiavateľov, musí žiadosť o predĺženie doby registrácie podať každý udržiavateľ, ktorý chce byť uvádzaný ako udržiavateľ i po predĺžení doby registrácie danej odrody.

Ak žiadateľ **nesplní svoje povinnosti** týkajúce sa:

- a) vyplnenia a odovzdania všetkých predpísaných tlačív,
- b) dodržania stanoveného množstva a termínu dodania množiteľského materiálu,
- c) kvalitatívnych požiadaviek stanovených parametrov množiteľského materiálu,

kontrolný ústav ho vyzve na odstránenie uvedeného nedostatku, určí mu lehotu na jeho odstránenie a zároveň **preruší konanie**. Po odstránení nedostatkov v stanovenej lehote kontrolný ústav v konaní pokračuje. Ak žiadateľ ani v určenej lehote nedostatok neodstráni, kontrolný ústav **konanie zastaví**.

7. Dodanie množiteľského materiálu

Množiteľský materiál dodávaný do odrodových skúšok musí svojimi parametrami vyhovovať kvalitatívnym požiadavkám stanoveným pre certifikované osivo.

Množiteľský materiál **nesmie byť chemicky ošetrovaný**, s výnimkou množiteľského materiálu **pre VCU skúšky** plodín kukurice siatej, slnečnice ročnej, repy cukrovej a repy kŕmnej (príloha č. 2).

Pri dodaní množiteľského materiálu hybridov kukurice siatej, slnečnice ročnej, repky olejky **na účely registrácie** sa požaduje dodanie množiteľského materiálu hybridu a všetkých komponentov (materská línia sterilná forma, materská línia fertílňá forma – udržiavateľ sterility, otcovská línia) na skúšky DUS v roku podania žiadosti v určenom termíne (príloha č. 2).

Nedodanie osiva niektorého z komponentov je dôvodom na zastavenie konania vo veci registrácie odrody.

V prípade, že kontrolný ústav už vyskúšal niektorý komponent hybridu od konkrétneho udržiavateľa a výsledky DUS skúšok má k dispozícii, nie je potrebné osivo takéhoto komponentu dodávať znovu, ak je komponentom pre ďalší hybrid.

S osivom alebo sadbou musia byť písomne dodané osivové hodnoty (klíčivosť, čistota, HTS).

Množiteľský materiál dodávaný do odrodových skúšok z tretích krajín musí byť colne vybavený. Kontrolný ústav nevybavuje colné a dovozné formality. Dodaním množiteľského materiálu nesmú vzniknúť kontrolnému ústavu žiadne náklady.

V prípade, že do VCU skúšok bude dodané väčšie množstvo množiteľského materiálu, ako bolo požadované, nevyužitý materiál bude zlikvidovaný.

8. Skúšanie geneticky modifikovaných odrôd

V prípade, že žiadateľ prihlási do odrodových skúšok geneticky modifikovanú odrodu, skúšky na účely registrácie, kontrolný ústav vykonáva na príslušnom zazmluvnenom pracovisku (podľa zákona č. 184/2006 o pestovaní geneticky modifikovaných rastlín v poľnohospodárskej výrobe) na základe zmluvy s daným pracoviskom.

Kontrolný ústav sa zaväzuje informovať žiadateľa každoročne formou Dohody o vykonávaní Štátnych odrodových skúšok pre GMO odrody:

- a) o mieste založenia Štátnych odrodových skúšok s geneticky modifikovanými odrodami,
- b) o výške platby a povinnosti uhradenia platby za vykonané skúšky formou faktúry, ktorú vystaví žiadateľovi príslušné zazmluvnené pracovisko (ďalej len „faktúra“). Faktúru je nutné uhradiť do dátumu splatnosti uvedenom na faktúre, inak bude účtovaný úrok z omeškania vo výške 0,05 % z neuhradenej sumy za každý deň omeškania príslušnému evidovanému pracovisku,
- c) o povinnosti uhradenia nákladov vynaložených na vykonanie skúšok i v prípade, že žiadateľ svojím konaním zmarí odovzdanie výsledkov skúšok, prípadne neprevezme výsledky. V prípade, že príslušné zazmluvnené pracovisko z dôvodov vylučujúcich zodpovednosť (vyššia moc) nebude môcť dodať úplné výsledky, uhradí žiadateľ oprávnené vynaložené náklady.

Kontrolný ústav vystaví žiadateľovi faktúru za administratívne úkony súvisiace so skúškami geneticky modifikovaných odrôd a za vykonanie DUS skúšky.

9. Skúšky technologickej kvality

Súčasťou odrodových skúšok je overovanie technologickej kvality skúšanej odrody u druhov vyznačených v prílohe č. 1VMP.

Skúšky sa vykonávajú v laboratóriách kontrolného ústavu alebo na inom odborne spôsobilom pracovisku, s ktorým kontrolný ústav uzatvoril zmluvu. Odborne spôsobilé pracovisko uzatvorí v prípade záujmu žiadateľa súčasne samostatnú zmluvu so žiadateľom.

Náklady spojené s vykonaním rozborov účtuje odborne spôsobilé pracovisko žiadateľovi. Žiadateľovi budú poskytnuté výsledky jeho odrôd a kontrolných odrôd až po zaplatení faktúry. Náklady za rozborov kontrolných odrôd sa rozpočítavajú medzi žiadateľov. Faktúru za rozborov zašle príslušné pracovisko - vykonávateľ žiadateľovi, ktorý je povinný uhradiť faktúru do 14 dní odo dňa doručenia. Úrok z omeškania platby je 0,05 % z neuhradenej sumy za každý deň oneskorenia.

10. Štandardná vzorka odrody

V prípade odrody, ktorá je na Slovensku registrovaná alebo právne chránená, kontrolný ústav uchováva **štandardnú vzorku** osiva danej odrody počas doby jej registrácie alebo právnej ochrany. Je to časť osiva dodaného do odrodových skúšok a je súčasťou množstva dodaného na účely DUS skúšok.

Pri poklese množstva osiva štandardnej vzorky na úroveň, kedy už nie je toto množstvo dostatočné pre založenie DUS skúšok, alebo jeho znížená kvalita ovplyvní skúšanie v poľných podmienkach, alebo kontrolný ústav zistí, že nespĺňa stanovené kvalitatívne požiadavky, kontrolný ústav požiadava žiadateľa, resp. udržiavateľa o dodanie novej vzorky osiva danej odrody. Je potrebné, aby bol množiteľský materiál **bez chemického ošetrovania a rovnakej kvality** ako do odrodových skúšok dodaný bezplatne. Požadované množstvo osiva, termín a adresa dodania sú uvedené v zaslanom formulári - Žiadosť o štandardnú vzorku. Množstvo žiadaného osiva závisí od aktuálneho stavu danej odrody a požiadaviek DUS skúšok. S množiteľským materiálom musia byť **písomne dodané osivové hodnoty** (klíčivosť, čistota, HTS).

Ak žiadateľ, resp. udržiavateľ nedodá množiteľský materiál danej odrody ani na základe oficiálne zaslanej výzvy, kontrolný ústav začne konanie o zrušení registrácie odrody.

Po dodaní novej vzorky osiva odrody vykoná kontrolný ústav verifikáciu osiva – overenie odrodovej pravosti porovnaním s pôvodnou štandardnou vzorkou odrody príp. jej oficiálnym DUS popisom (vysiatím pôvodnej vzorky osiva a novo dodaného osiva side by side na poli). Ak sa potvrdí odrodová pravosť, **nová vzorka osiva nahradí pôvodnú štandardnú vzorku**.

11. Skúšky odrody pre účely právnej ochrany

Na základe zákona č. 202/2009 Z. z. o právnej ochrane odrôd rastlín sú orgánmi štátnej správy v oblasti právnej ochrany odrôd rastlín Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (ďalej len „MPRV SR“) a kontrolný ústav. Kontrolný ústav vykoná na základe poverenia MPRV SR odborné preskúmanie, či odroda prihlásená pre udelenie právnej ochrany spĺňa požiadavky na odlišnosť, vyrovnanosť a stálosť. Výsledkom preskúmania je Správa o odbornom preskúmaní odrody spolu s popisom odrody. Táto správa je podkladom pre udelenie šľachtiteľského osvedčenia. Šľachtiteľským osvedčením sa potvrdzuje udelenie právnej ochrany odrody.

Záverečná správa spolu s popisom odrody je finálnym výstupom DUS skúšok odrody. Pre výkon týchto skúšok je prihlasovateľ na právnu ochranu povinný bezplatne poskytnúť množiteľský materiál v stanovenom množstve, kvalite a termíne na určenú adresu (príloha č. 2).

V prípade, že pre odrodu už boli kontrolným ústavom DUS skúšky vykonané, žiadosť o odborné preskúmanie odrody je vybavená administratívne.

V zmysle vyššie uvedeného zákona je prihlasovateľ povinný kontrolnému ústavu uhradiť náklady za odborné preskúmanie odrody a to v súlade s cenníkom kontrolného ústavu platným v čase vystavenia faktúry.

12. Prehliadky pokusov

Ak má žiadateľ alebo splnomocnený zástupca prihlásených odrôd záujem vykonať kontrolu stavu svojich odrôd v poľnom pokuse na skúšobných staniciach ÚKSÚP, musí túto návštevu mailom v dostatočnom predstihu nahlásiť vedúcemu príslušnej skúšobnej stanice a v kópii informovať príslušného plodínového špecialistu (VCU skúšky) alebo DUS referenta (DUS

skúšky). Návšteva sa môže po dohode s vedúcim konkrétnej skúšobnej stanice uskutočniť počas pracovnej doby a **v prítomnosti zamestnanca zodpovedného za daný pokus.**

13. Späťvzatie

Kedykoľvek v čase od podania žiadosti až po vydanie rozhodnutia vo veci registrácie odrody je žiadateľ oprávnený napr. z dôvodu nedostatočnosti čiastkových výsledkov skúšok odrody požiadať o ukončenie skúšania odrody a zastavenie konania. Pre tento účel zašle späťvzatie žiadosti na OOS v Bratislave. Môže na to využiť príslušný formulár uverejnený na stránke kontrolného ústavu. Kontrolný ústav následne rozhodnutím konanie zastaví.

14. Fakturácia za odrodové skúšky

Kontrolný ústav vykoná každoročne zúčtovanie nákladov za odrodové skúšky podľa cenníka výkonov platného v danom roku. Žiadateľ je povinný uhradiť náklady na vykonanie odrodových skúšok. Faktúry sú u väčšiny plodín spravidla zasielané ku koncu kalendárneho roka, pri fakturácii za skúšanie kukurice a slnečníc až začiatkom ďalšieho roka. Kontrolný ústav si vyhradzuje právo poslať faktúru aj v inom termíne ako je uvedené vyššie.

V prípade, že výsledky odrodových skúšok budú zmarené z dôvodov vylučujúcich zodpovednosť pracoviska (napr. živelné pohromy), žiadateľ uhradí alikvotnú čiastku z vynaložených nákladov ceny pokusu.

15. Rozhodovanie

Na základe výsledkov všetkých skúšok (VCU, DUS, TK) vykonaných pre konkrétnu žiadosť odrody a na základe kritérií pre registráciu odrôd pestovaných rastlín uvedených v PMP vypracuje kontrolný ústav Podklady pre rozhodnutie (ďalej len „podklady“). Jednotlivé návrhy sú prerokovávané na OOS na odrodovej komisii, v zložení: riaditeľ OOS, príp. ním poverený tajomník, plodinoví špecialisti, DUS referenti, administratívni pracovníci OOS a pracovníci OOaS. Následne sú podklady zasielané žiadateľovi, resp. splnomocnenému zástupcovi, aby sa k podkladom vyjadril v určenej lehote. Ak s podkladmi súhlasí, kontrolný ústav môže vydať rozhodnutie. Rozhodnutie je zasielané žiadateľovi, resp. splnomocnenému zástupcovi do vlastných rúk. Ak sa žiadateľ v lehote do 15 dní od doručenia rozhodnutia voči rozhodnutiu neodvolá, rozhodnutie nadobúda právoplatnosť.

16. Povinnosti žiadateľov/udržiavateľov počas trvania registrácie odrody

Žiadateľ, resp. udržiavateľ odrody je povinný na základe požiadavky kontrolného ústavu dodať bezplatne množiteľský materiál danej odrody v požadovanom množstve, kvalite a termíne na určenú adresu na jej preskúšanie za účelom zistenia, či odroda spĺňa podmienky registrácie, teda na kontrolu udržiavacieho šľachtienia.

V prípade, že odroda nespĺňa podmienky registrácie, alebo stav udržiavacieho šľachtienia nezaručuje identitu odrody a udržanie jej vlastností, uloží kontrolný ústav udržiavateľovi odrody lehotu na odstránenie nedostatkov. Ak udržiavateľ ani v uvedenej lehote nedostatok neodstráni, kontrolný ústav začne konanie o zrušení registrácie.

Ak žiadateľ, resp. udržiavateľ odrody nespĺní požiadavku kontrolného ústavu dodať bezplatne množiteľský materiál registrovanej odrody, kontrolný ústav zašle výzvu na dodanie množiteľského materiálu, v ktorej stanoví lehotu na splnenie požiadavky a informuje žiadateľa,

resp. udržiavateľa, že ak kontrolnému ústavu nebude poskytnutý množiteľský materiál, kontrolný ústav zruší registráciu odrody.

Všetky ďalšie odborné a metodické informácie možno získať priamo u plodinových špecialistov na skúšobných staniach kontrolného ústavu, ktorých adresy sú uvedené na web stránke ÚKSÚP: <http://www.uksup.sk/oos-kontakty/>.

17. Zoznam príloh:

- Príloha č. 1 – Zoznam druhov pestovaných rastlín podliehajúcich povinnej registrácii v Štátnej odrodovej knihe
- Príloha č. 2 – Termíny a množstvá pre dodanie žiadostí a množiteľského materiálu odrôd

18. Súvisiaca dokumentácia

- Formuláre resp. žiadosti kontrolného ústavu, uverejnené na web stránke: <https://www.uksup.sk/oos-ziadosti-a-tlaciva>
- aktuálne platné technické dotazníky sú uverejnené na web stránke kontrolného ústavu: <https://www.uksup.sk/oos-technicke-dotazniky>
- súvisiaca legislatíva, uverejnená na web stránke: <https://www.uksup.sk/oos-legislativa>
- platný cenník, uverejnený na web stránke: <https://www.uksup.sk/oos-aktualne-informacie>
- informačný list pre žiadateľov: <https://www.uksup.sk/aktualne-informacie>
- Spravodajca OOS: <https://www.uksup.sk/oos-spravodajca-oos>
- Listina registrovaných odrôd a zoznamy uplynutia registrácie: <https://www.uksup.sk/oos-listina-registrovanych-odrod>
- Spoločný katalóg odrôd: <https://www.uksup.sk/oos-spolocny-katalog-odrod>
- Metodické pokyny: <https://www.uksup.sk/oos-metodicke-pokyny>

19. Zrušovacie ustanovenia

Tento metodický pokyn ruší a nahrádza Všeobecný metodický pokyn odboru odrodového skúšobníctva č. 15/2017, aktualizované vydanie platné od januára 2018.

20. Účinnosť

Tento metodický pokyn nadobúda účinnosť dňa 15.10.2023.